

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ผลจากการพัฒนาประเทศได้มีส่วนทำให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นในภาพรวม แต่ก็ได้ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ตามมา ทั้งในด้านที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ อยู่มาก เช่น รายได้ของประชาชนโดยรวมเพิ่มขึ้น แต่ความแตกต่างของรายได้กลับเพิ่มขึ้นเช่นกัน ระหว่างกลุ่มครัวเรือนในภาคเกษตรและอุตสาหกรรม ระหว่างกรุงเทพมหานครและส่วนภูมิภาค และระหว่างในเขตเมืองและเขตชนบท เป็นต้น ทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานจากชนบทสู่ กรุงเทพมหานคร ในปี 2550 กรุงเทพมหานครมีประชากรมากถึง 5,716,248 คน มีความหนาแน่น 3,643.85 คนต่อตารางกิโลเมตร และเมื่อเทียบกับประชากรทั้งประเทศ จำนวน 63,524,879 คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2550) ประชากรในเขตกรุงเทพมหานครมีจำนวนเกือบถึงร้อยละ 10 ของประชากรทั้งหมด ทั้ง ๆ ที่ประเทศไทยมีจังหวัดมากถึง 77 จังหวัด การกระจุกตัวของประชากร เฉพาะในเขตกรุงเทพมหานครทำให้สภาพแวดล้อมในเมืองหลวงเปลี่ยนแปลงไป เช่น ปัญหา การจราจรคับคั่ง การเกิดชุมชนแออัด และสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม เป็นต้น การเปลี่ยนแปลง ดังกล่าวข้างต้นย่อมส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ วิธีการดำเนินชีวิตและคุณภาพของผู้อยู่อาศัย อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ นอกจากตัวเลขจำนวนประชากรในเขตกรุงเทพมหานครที่กล่าวไปข้างต้น ยังมีผู้ที่ย้ายเข้ามาอยู่ในกรุงเทพมหานครโดยไม่ได้แจ้งย้ายสำมะโนครัว/ ทะเบียนบ้าน อีกเป็น จำนวนมาก หรือที่เรียกว่า ประชากรแฝง และรวมทั้งคนที่เข้ามาทำงานเฉพาะในเวลากลางวัน โดยกรุงเทพฯ มีคนถึง 8 ล้านคนในเวลากลางวัน (ประเวศ วะสี, 2548, หน้า 10)

ประชากรที่เข้ามาอยู่อาศัยและ/ หรือประกอบอาชีพอยู่ในแต่ละเขตนั่น ๆ โดยที่ไม่มีการแจ้งย้ายสำมะโนครัว/ทะเบียนบ้าน ซึ่งเรียกว่า ประชากรแฝง (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2543, หน้า 5) โดยกรุงเทพมหานครมีผู้เข้ามาอยู่อาศัยเพื่อประกอบอาชีพเป็นจำนวนสูงสุด มนุษย์ และสังคมยังคงปรับจิตใจ วิธีการทำงาน และสถาบัน จากสังคมเล็กมาเป็นสังคมใหญ่ไม่ทัน จึงเกิดปัญหาทั้งทางกายภาพ ทางจริยธรรม การดำเนินการทางสาธารณะ มีสภาพอย่างที่ปรากฏ คือ ความแออัดคับแคบ การจราจรติดขัด สลัม อาชญากรรม และความรุนแรงต่าง ๆ (ประเวศ วะสี, 2548, หน้า 10-11) ทำให้ประชากรแฝงหรือผู้ย้ายถิ่นเข้ามาอยู่ในกรุงเทพมหานครไม่มีความสุข เท่าที่ควร การศึกษาของอภิชาติ จำรัสฤทธิ์รักษ์ และการ์ดอน เอฟ เดอจอง (2542, หน้า 85-86) เรื่อง ผลกระทบด้านคุณภาพชีวิตของการย้ายถิ่นของแรงงานในประเทศไทย พบว่า จากแรงงานผู้ย้ายถิ่น

จำนวน 2,327 คน ร้อยละ 37.1 ประสบกับความยากลำบากในการจ้างงานและรายได้ ณ ปัจจุบัน มีเพียงร้อยละ 50.8 ที่รู้สึกสถานภาพรายได้ปัจจุบันดีกว่าหรือเท่าเดิมเมื่อเทียบกับก่อนการย้ายถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับสภาพสังคมของกรุงเทพมหานคร ณ ปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ทำให้แรงงานผู้ย้ายถิ่นจากชนบทเข้าสู่เมืองหลวงประสบกับความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อม การศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้อาศัยในเขตเมืองของไทย (พรเพ็ญ วรสิทธิ์, 2544, หน้า 102) พบว่า ในภาพรวมคนกรุงเทพมหานครมีความพึงพอใจในการดำเนินชีวิตน้อยที่สุด พิจารณาแต่ละด้าน พบว่า มีระดับความพึงพอใจในการทำงานน้อยที่สุด ด้านความเครียด คนในเขตเมืองทั้ง 4 ภาค ในภาพรวมมีระดับความเครียดต่ำ แต่คนกรุงเทพมหานคร มีอาการความเครียดเพิ่มขึ้นมา นอกเหนือจากคนภาคอื่น ได้แก่ การมีอาการปวดศีรษะซึ่งไม่ได้เกิดจากอาการไข้หวัด อย่างไรก็ตาม อาการเหล่านี้ไม่ถือว่าเป็นอาการรุนแรง ด้านครอบครัว คนกรุงเทพมหานครมีคุณภาพชีวิตใน ครอบครัวต่ำ และด้านสิ่งแวดล้อม คนกรุงเทพมหานคร มีคะแนนเฉลี่ยปัญหาสิ่งแวดล้อมสูงสุด นอกจากนี้ ความเป็นสังคมเมือง มีผลทำให้สมาชิกในชุมชนใช้เวลาสำหรับการทำมาหากิน เพื่อ ความอยู่รอดของตนเองและครอบครัวมากกว่าความสนใจบุคคลอื่น (อมรฯ พงศาพิชญ์, 2546, หน้า 28) การเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่แรงงานผู้ย้ายถิ่นจะต้องประสบ ไม่ว่าจะเป็นสังคม ที่อยู่อาศัย และลักษณะการทำงาน เป็นต้น ย่อมส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของแรงงานที่เข้ามาในกรุงเทพมหานคร

ประชากรแฝงที่ย้ายเข้าสู่กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่ประสบปัญหาเกี่ยวกับการประกอบ อาชีพภาคเกษตรกรรม ความผันผวนของสภาพดินฟ้าอากาศ และอุปสรรคจากศัตรูพืช ทำให้ ล้มเหลวจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรม จึงต้องย้ายถิ่นฐานเข้าสู่เมืองหลวงเพื่อหาอาชีพอื่น ที่สร้างรายได้หาเลี้ยงตนเองและครอบครัว โดยส่วนใหญ่เป็นแรงงานไร้ฝีมือ ไม่มีความรู้ความสามารถ จึงต้องขายแรงงานในการก่อสร้าง หรือที่เรียกว่า "กรรมกรก่อสร้าง" ซึ่งแรงงานก่อสร้างในเขต กรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือร้อยละ 78 พักอาศัยอยู่ใน บริเวณพื้นที่ก่อสร้าง ซึ่งเป็นที่พักชั่วคราวและถูกรื้อถอนเมื่อโครงการก่อสร้างแล้วเสร็จ ใช้เพียงไม้ อัดและหลังคาสังกะสี บริเวณเต็มไปด้วยฝุ่นละออง ทำให้สภาพความเป็นอยู่ไม่มีความมั่นคงและ ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ชีวิตความเป็นอยู่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อปัญหาสุขภาพหลายอย่าง เช่น การไม่เข้มงวดในการใช้อุปกรณ์ป้องกันภัยให้ตนเอง การทำงานล่วงเวลาบ่อย ๆ โดยใช้ยากระตุ้น การทำงานหนักและเสี่ยงภัยของแรงงานหญิง การดื่มสุราและเที่ยวหาหญิงบริการของแรงงานชาย เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ล้วนทำให้คุณภาพชีวิตประชากรแฝงในกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างตกต่ำ นอกจากนี้ จากลักษณะการทำงานทำให้ขาดโอกาสการพัฒนาฝีมือตนเอง โดยขาดความต่อเนื่องของการจ้างงาน และการเปลี่ยนหัวหน้างาน ความปลอดภัยในการทำงานเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญที่เป็นเหตุ ให้แรงงานก่อสร้างเจ็บป่วย บาดเจ็บ พิการ และเสียชีวิต และเนื่องด้วยความอ่อนแอในการใช้

กฎหมายคุ้มครองแรงงาน ยิ่งทำให้สถานการณ์สังคมของแรงงานก่อสร้างอยู่ในวงจรแห่งความชั่วร้าย คือ ค้อยโอกาส ค้อยการศึกษา ไร้ฝีมือ ค่าแรงต่ำ และยากจน (สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข, 2541, หน้า 25-91)

คุณภาพชีวิต (Quality of Life) เป็นคำที่ใช้กันแพร่หลายในช่วงเวลาประมาณสามทศวรรษที่ผ่านมา เป็นเรื่องที่คนทั่วไปยังคงให้ความสนใจและให้ความสำคัญกันมาช้านาน คุณภาพชีวิต หมายถึง การมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี มีความสุขสมบูรณ์และมีคุณค่าแห่งความเป็นมนุษย์ (นิสารัตน์ ศิลปเดช, 2539, หน้า 2) ซึ่งเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาและเป็นเป้าหมายสูงสุดในการดำรงชีวิตของทุกคน รวมทั้งเป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศของหลายรัฐบาลที่ผ่านมา สำหรับการรับรู้และการปฏิบัติตน เพื่อให้บรรลุถึงการมีคุณภาพชีวิตของแต่ละคนนั้น คนต่างสังคมหรือแม้ในสังคมเดียวกันก็ตาม ล้วนมีลักษณะและรูปแบบของการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันไป ทั้งนี้ เนื่องจากแต่ละคนต่างก็มีพื้นฐานทางสติปัญญา สังคมวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมที่ไม่เหมือนกัน ปัจจัยดังกล่าวทำให้แบบแผนการดำเนินชีวิต และมาตรฐานความเป็นอยู่ของประชากรในแต่ละสังคมมีความแตกต่างกัน

คำว่าคุณภาพชีวิตของแต่ละสังคมจึงมีความแตกต่างกัน ดังที่ ยูพา อุดมศักดิ์ (2546, หน้า 82) ได้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิตไว้ว่า “คุณภาพชีวิต หมายถึง คุณภาพในด้านสุขภาพ สังคม เศรษฐกิจ การศึกษา การเมือง และศาสนา ซึ่งเป็นค่าเทียบเคียง ไม่มีกฎเกณฑ์แน่นอนตายตัว ทุกคนหรือทุกประเทศจะกำหนดมาตรฐานในเรื่องดังกล่าวแตกต่างกันไปตามความต้องการ ซึ่งทำให้คุณภาพชีวิตเปลี่ยนแปลงไปตามเวลา และสภาวะต่าง ๆ” ส่วน George and Bearson (1980, p. 3) พิจารณาคุณภาพชีวิตว่า “เป็นมิติของการมีชีวิตที่ดี ประกอบด้วยความสุขความพอใจในชีวิต การนับถือตนเอง สุขภาพ และสภาพการทำงานของร่างกาย ตลอดจนสภาวะทางเศรษฐกิจที่ดี” ซึ่งสอดคล้องกับสุขุม กำเหนิดรัตน์ (2545, หน้า 16) กล่าวว่า คุณภาพชีวิตหมายถึง การมีสุขภาพกาย สุขภาพใจ มีการประกอบอาชีพที่มีรายได้เพียงพอแก่การดำรงชีวิต มีที่อยู่อาศัยถูกลักษณะ มีครอบครัวและสังคมที่ดี มีโอกาสเท่าเทียมในการศึกษาและการใช้บริการของรัฐ มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และมีเสรีภาพ

การศึกษาการส่งเสริมคุณภาพชีวิตประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานครจึงมีความสำคัญต่อประชากรแฝง โดยเฉพาะแรงงานที่ย้ายถิ่นเข้ามาอาศัยในเขตกรุงเทพมหานคร เนื่องจากสภาพแวดล้อมในกรุงเทพมหานครมีความแตกต่างจากชนบทซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยเดิมของแรงงานที่ย้ายถิ่นเป็นอย่างมาก ผู้ที่มีความตั้งใจอยู่อาศัยอย่างถาวร หรือมีรายชื่อปรากฏอยู่ในทะเบียนราษฎรในเขตกรุงเทพมหานคร มีการอยู่อาศัยมาเป็นระยะเวลานาน และมีแนวโน้มที่ยังคงอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ย่อมมีการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมของกรุงเทพมหานคร ได้เป็นอย่างดี แต่สำหรับประชากรแฝงแล้ว (ผู้ที่ไม่มียชื่อปรากฏอยู่ในทะเบียน

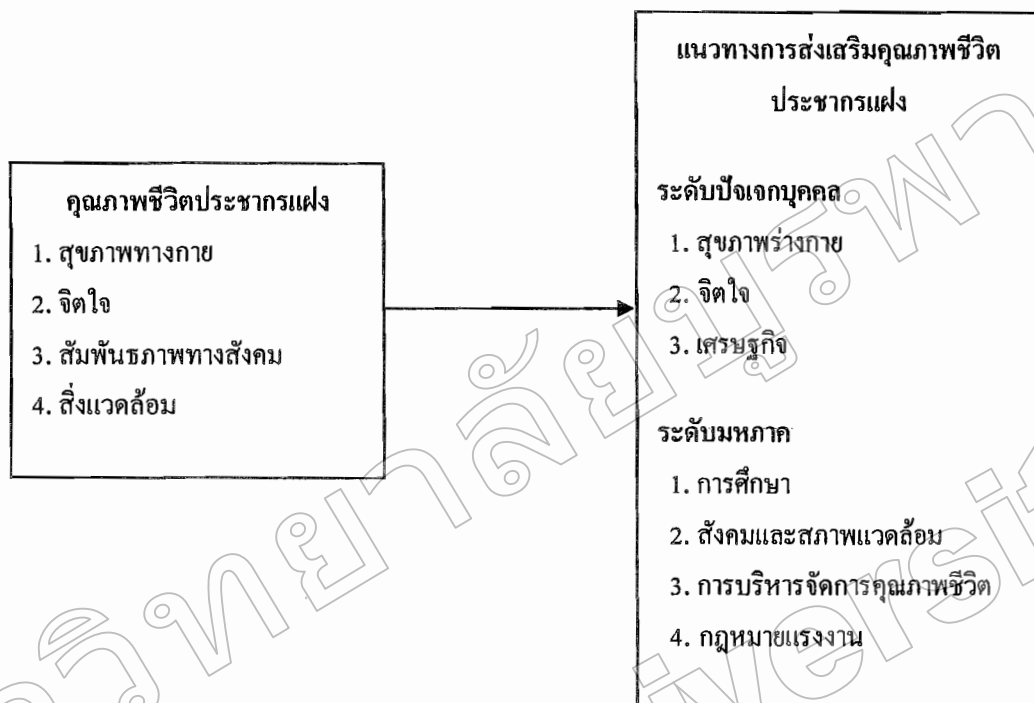
ราษฎรในเขตกรุงเทพมหานคร) เป็นผู้ที่ไม่มีความตั้งใจอยู่อาศัยอย่างถาวร หรือเพิ่งเริ่มเข้ามาอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ทำให้การปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมของกรุงเทพมหานครเป็นไปอย่างยากลำบาก โดยเฉพาะกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างซึ่งอยู่อาศัยในพื้นที่ก่อสร้างซึ่งเป็นเขตอันตรายไม่ถูกสุขลักษณะอนามัย ประกอบกับมีพฤติกรรมสุขภาพที่เสี่ยงต่อการเจ็บป่วย (ศิริพร จิรวัดน์กุล, 2541, หน้า 80-91) การศึกษาคุณภาพชีวิตของกลุ่มประชากรดังกล่าวจึงมีความน่าสนใจที่จะศึกษาเพื่อหาแนวทางพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพชีวิตของกลุ่มคนเหล่านี้

งานวิจัยฉบับนี้จึงทำการศึกษาคูณภาพชีวิตและแนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางสังคม และเป็นกลุ่มเสี่ยงที่จะเกิดปัญหาต่าง ๆ มากมาย เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาโสเภณี และแรงงานเด็ก เป็นต้น โดยมีมุ่งหวังเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาให้กลุ่มคนเหล่านี้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดียิ่งขึ้น ลดปัญหาที่จะเกิดขึ้นซึ่งจะทำให้สภาพสังคมโดยรวมน่าอยู่ และหากประชากรกลุ่มดังกล่าวมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นแล้ว ย่อมส่งผลให้เกิดการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ของประชากร เช่น การศึกษา สุขภาพ และที่อยู่อาศัย เป็นต้น ผลที่ได้จากการวิจัยจะจัดทำเป็นเอกสารเผยแพร่ให้กับผู้สนใจ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกลุ่มคนดังกล่าว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสบการณ์และคุณภาพชีวิตของประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้ทำการศึกษาคุณภาพชีวิตประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานคร โดยวางกรอบแนวคิดในการศึกษาประสบการณ์และคุณภาพชีวิตจากข้อมูลของประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ สุขภาพทางกาย จิตใจ สัมพันธภาพทางสังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งการศึกษาประสบการณ์และคุณภาพชีวิตทั้ง 4 ด้านนี้จะเป็ข้อมูลประกอบที่จะส่งผลต่อการนำเสนอแนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตประชากรแฝงจากผู้มีประสบการณ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ระดับปัจเจกบุคคล แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ สุขภาพร่างกาย จิตใจ และเศรษฐกิจ ส่วนระดับมหภาค แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การศึกษา สังคมและสภาพแวดล้อม การบริหารจัดการคุณภาพชีวิต และกฎหมายแรงงาน ซึ่งประสบการณ์และคุณภาพชีวิตและแนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตดังกล่าวจะเป็นข้อมูลในการพิจารณาแก่ผู้เชี่ยวชาญการพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อให้แนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตประชากรแฝงกลุ่มดังกล่าว โดยแนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ระดับปัจเจกบุคคล แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ สุขภาพร่างกาย จิตใจ และเศรษฐกิจ ส่วนระดับมหภาค แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การศึกษา สังคมและสภาพแวดล้อม การบริหารจัดการคุณภาพชีวิต และกฎหมายแรงงาน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เพื่อนำความรู้และความเข้าใจถึงประสบการณ์และคุณภาพชีวิตประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นแนวทางในการกำหนดแผนการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชากรแฝงภายใต้กรอบที่คล้ายคลึงกันต่อไป
2. ได้แนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานคร โดยแนวทางดังกล่าวเป็นการจัดการศึกษาถ่ายทอดความรู้ มีการเรียนรู้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้สำหรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชากรแฝงในเขตเมืองอื่นในประเทศไทยที่มีบริบทใกล้เคียงกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยทำการศึกษาแนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานคร ประเภทงานก่อสร้างอาคาร ศึกษาเฉพาะประชากรแฝงที่เป็นแรงงานย้ายถิ่นเท่านั้น โดยคุณภาพชีวิตประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) สุขภาพทางกาย 2) จิตใจ 3) สัมพันธภาพทางสังคม และ 4) สิ่งแวดล้อม (Hughes, 1990, pp. 197-200; นิสารัตน์ ศิลปเดช, 2540, หน้า 85-86) และพิจารณาการส่งเสริมคุณภาพชีวิตในระดับปัจเจกบุคคล ได้แก่ ร่างกาย จิตใจ และเศรษฐกิจ (ณลินพัฒน์ ณรงค์กุล, 2541, หน้า 40) และในระดับมหภาค ได้แก่ การศึกษา การบริหารจัดการ สังคม และกฎหมาย (วสุธร ต้นวัฒนกุล, 2543, หน้า 16)

ขอบเขตด้านประชากร ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 1) ประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างที่เป็นแรงงานไร้ฝีมือ โดยศึกษาในงานก่อสร้างที่พักอาศัย 2) ผู้มีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้าง และ 3) ผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้เทคนิค Ethnographic Delphi Futures Research (EDFR)

ขอบเขตด้านพื้นที่ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร เนื่องจากกรุงเทพมหานครเป็นจังหวัดที่มีประชากรมากเป็นอันดับหนึ่งของประเทศ และมีการเคลื่อนไหวในลักษณะของการย้ายถิ่นเข้าและย้ายออก (สำนักผังเมือง, 2551) เพื่อความหลากหลายและครอบคลุมพื้นที่ในการศึกษา ผู้วิจัยจึงศึกษาสถานที่ก่อสร้างอาคารและบ้านพักอาศัย รวม 3 แห่ง คือ 1) บริษัทฯ A งานก่อสร้างอาคารสูง 29 ชั้น จำนวน 3 อาคาร ณ หมู่บ้านพัน 4 ตั้งอยู่ถนนเกษียณเกษียณ เขตดุสิต 2) บริษัทฯ B งานก่อสร้างอาคารสำนักงาน 4 ชั้นครึ่ง ตั้งอยู่ ถนนเจริญกรุง เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย และ 3) บริษัทฯ C งานก่อสร้างบ้านพักอาศัยให้กับ บมจ. แห่งหนึ่ง ในโครงการบ้าน The Emperor ตั้งอยู่ ถนนกาญจนาภิเษก เขตบางแค

นิยามศัพท์เฉพาะ

ประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้าง (Non-Registered Population of Construction Labourers) หมายถึง ประชากรชาวไทยอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ที่ไม่มีรายชื่อตามทะเบียนบ้านในกรุงเทพมหานคร แต่ย้ายถิ่นมาอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครเป็นประจำ โดยประกอบอาชีพกรรมกรในงานก่อสร้าง เป็นแรงงานไร้ฝีมือ ซึ่งได้รับค่าจ้างขั้นต่ำเป็นผลตอบแทน

ผู้มีประสบการณ์ หมายถึง ผู้มีประสบการณ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรแฝงในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นผู้ที่ทำงานในหน่วยงาน องค์กร หรือมูลนิธิ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร

คุณภาพชีวิต (Quality of Life) หมายถึง ความพอใจต่อชีวิตของตนเอง โดยมีชีวิตที่เป็นสุข มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ อยู่ในครอบครัวที่อบอุ่น มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ชีวิตอยู่ในสังคม และสภาพแวดล้อมที่ดี มีการพักผ่อนหย่อนใจที่เพียงพอ มีความพร้อมและสามารถที่จะดำรงสถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและค่านิยมทางสังคม กล่าวคือ มีความครอบคลุมในด้าน สุขภาพทางกาย จิตใจ สัมพันธภาพทางสังคม และสิ่งแวดล้อม

คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพทางกาย หมายถึง ความปกติของร่างกายและสติปัญญา ได้แก่ การมีอวัยวะครบถ้วน มีสุขภาพอนามัยแข็งแรง มีพลังกำลังที่สามารถทำกิจกรรมหรือประกอบอาชีพได้ และมีสติปัญญาสามารถคิดไตร่ตรองแก้ปัญหา

คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ หมายถึง การเป็นผู้มีอารมณ์แจ่มใสมั่นคง มองโลกในแง่ดี มีคุณธรรม มีน้ำใจในการช่วยเหลือผู้อื่น มีความสุขและความสงบในการดำรงชีวิต

คุณภาพชีวิตด้านสัมพันธภาพทางสังคม หมายถึง ลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความสัมพันธ์ในครอบครัว เอาใจใส่ซึ่งกันและกัน การแสดงความรู้สึกร่วมเมื่อสมาชิกในสังคมหรือครอบครัวได้รับความทุกข์หรือความสุข การมีมนุษยสัมพันธ์ ความสามารถในการปรับตัว เข้ากันได้กับสังคมและสิ่งแวดล้อมของตน

คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความอบอุ่น ความสบาย และความมั่นคงในพื้นที่ของที่อยู่อาศัย โดยที่อยู่อาศัยจะต้องก่อสร้างด้วยวัสดุที่แข็งแรง มีพื้นเรียบ หลังคาป้องกันแดดและฝนได้ มีความปลอดภัย มีน้ำบริโภคอย่างเพียงพอ และมีห้องเป็นสัดส่วน

การส่งเสริมคุณภาพชีวิต หมายถึง การยกระดับการมีชีวิตที่ดีมีความสุข ทำให้ความเป็นอยู่แบบพอมีพอใช้สำหรับความจำเป็นพื้นฐาน มีความพอใจในชีวิตเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ และมีความสุขสงบจากความพ้อดี การส่งเสริมคุณภาพชีวิต แบ่งเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ระดับปัจเจกบุคคลและระดับมหภาค

การส่งเสริมคุณภาพชีวิตระดับปัจเจกบุคคล หมายถึง การยกระดับสุขภาวะของมนุษย์ให้มีความดีงามทั้งร่างกายและจิตใจ รวมถึงสภาพแวดล้อมซึ่งจะทำให้มนุษย์มีความสมบูรณ์ในปัจจุบันที่จำเป็นในการดำรงชีวิต แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ สุขภาพร่างกาย จิตใจและเศรษฐกิจ

การส่งเสริมคุณภาพชีวิตระดับมหภาค หมายถึง การพิจารณาพัฒนาสุขภาวะของมนุษย์ในภาพรวมในระดับสังคมและระดับประเทศ ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่ทำให้ประชากรในสังคมนั้น ๆ มีการดำรงชีวิตที่ดีขึ้น แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การศึกษา สังคมและสภาพแวดล้อม การบริหารจัดการคุณภาพชีวิตและกฎหมายแรงงาน

แนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิต หมายถึง แนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตระดับปัจเจกบุคคลและระดับมหภาค เพื่อพัฒนาและปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของประชากรแฝงกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานคร